

WIADOMOŚCI TARNOWSKIE

Ilustrowany tygodnik polityczny, gospodarczy, społeczny i informacyjny.

Rok XVIII.

Tarnów, wrzesień 2022

Nr. 73

PASAŻ ODKRYĆ

„Nazwa Pasaż Odkryć została wymuszona przez architekturę tego miejsca, ale to jest bardzo dobre wymuszenie. Po łacinie passus znaczy krok, a w języku francuskim passage to przejście. Pasaż Odkryć, przejście, które prowadzi z niewiedzy do wiedzy, z niezrozumienia do zrozumienia, z nudów do ciekawości, z mroku do światła.
Niech służy miastu i jego mieszkańcom, niech służy nam wszystkim”.

Tym słowami ksiądz profesor Michał Heller zainaugurował działalność Pasażu Odkryć 9 września 2022 roku.

PASAŻ DO ODKRYWANIA ŚWIATA

Na początku września tego roku rozpoczął działalność w Tarnowie Pasaż Odkryć. Mieszczące się w kamienicy przy tarnowskim rynku nowe centrum nauki i techniki udostępnia na różne sposoby informacje o najważniejszych odkryciach, wynalazkach i ich autorach, kiedyś i teraz związanych z Tarnowem. Dla twórców tego miejsca ważne było, by odwiedzający uczestniczyli w procesie odkrywania, aby dzieci i młodzież korzystały ze specjalnie przygotowanych programów, łączących zabawę z nauką.

Usytuowany w samym centrum starego miasta Pasaż Odkryć będzie niewątpliwą atrakcją dla mieszkańców Tarnowa, a także turystów. Wzbogaci działalność Tarnowskiego Centrum Kultury, w strukturach którego się znajduje, ale także uzupełni propozycje teatru, Galerii BWA, amfiteatru czy muzeum. Nowa placówka proponuje stałe zajęcia tematyczne, interaktywne zwiedzanie, ale także imprezy popularyzujące naukę. Pierwsza z nich to Festiwal Nauki i Techniki.

Potrzeba poznania i zrozumienia jest jedną z podstawowych potrzeb ludzi. Towarzyszy nam na co dzień, kiedy każdego dnia dowiadujemy i uczymy się czegoś nowego. Te potrzeby stanowią podstawę rozwoju naszej cywilizacji. Odkrycia na przestrzeni tysięcy lat sprawiły, że sięgnęliśmy gwiazd i... chcemy sięgać po więcej! Bez względu na nasz wiek, współczesność stawia przed nami coraz to nowe wyzwania, a galopujący rozwój nauki i techniki sprawia, że stają się one dla wielu, coraz bardziej odległe i obce. Działalność Pasażu Odkryć sprawi, że nauka nie będzie trudna.

Odrębne zajęcia i programy prowadzone będą dla dorosłych i całych rodzin. Ważne w Pasażu Odkryć jest historyczne tło - i to dosłownie, gdyż w pięknie odrestaurowane wnętrza z zabytkowymi freskami z XVIII i XIX wieku, wkomponowane zostały urządzenia do samodzielnego poszukiwania i odkrywania praw rządzących wszechświatem, chemią, biologią, mechaniką, fizyką, zasadami projektowania i zagadnień z wielu innych dziedzin.

- *Dzięki przychylności tarnowianina, ks. prof. Michała Hellera, który śledzi powstawanie Pasażu Odkryć od początku, wspiera nas radą i swoją pracą, możemy powiedzieć, że pracujemy z najlepszymi - mówi prezydent Roman Ciepiera. - Bardzo dziękujemy za ten przywilej. Podkreślić też muszę, iż działalności naukowej Pasażu Odkryć patronować będzie rada, złożona z wybitnych naukowców i popularyzatorów nauki i już dziś zapraszamy na wykłady organizowane przez partnerów z Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Jagiellońskiego.*

Do każdego etapu odkrywania i tworzenia dobrani zostali przewodnicy. Są nimi wybitne postaci nauki związane z Tarnowem. Michał Heller, kosmolog i filozof to „Ciekawość”

- podróż po zakątkach wyobraźni na pograniczu normy i abstrakcji. Inspiracje, pytania, formułowanie abstrakcyjnych konceptów, ale też zwartych myśli. Karol Olszewski, chemik, to „Poszukiwanie” - skrupulatne odkrywanie zależności pomiędzy zjawiskami, praca empiryczna, działanie w oparciu o metody naukowe. Jan Głuszak „Dagarama”, architekt i wizjoner, to „Kreowanie” - puszczanie wodzy fantazji, praca z pozornie szalonymi pomysłami, wychodzenie poza schematy. Jan Szczepanik, wynalazca, to „Realizacja” - wypracowanie gotowego rozwiązania na podstawie uzyskanych informacji, pierwsze testy i przygotowywanie prototypów. A my, jako zwiedzający, to „Aplikacja” - praktyczne zastosowanie odkrycia. Jako odbiorcy będziemy zachęceni do dalszego samodzielnego tworzenia. Być może kiedyś to nasz wynalazek stanie kiedyś w tej sali?

Po wejściu do Pasażu Odkryć goście znajdą się od razu w oryginalnym świecie łączącym przeszłość z przyszłością, retro i futuro. Strefa wejścia mieści szatnię oraz recepcję ze sklepikiem. Na parterze znajduje się również sala zabaw uruchamiająca wiele zmysłów.

Pierwsze piętro to zabytkowe wnętrza, malowidła i ich historia, a także oryginalne, projektowane specjalnie dla tych sali ekspozycyjne. Wszystkie wymagają interakcji z odwiedzającym. To główna przestrzeń wystawiennicza składająca się z pięciu pomieszczeń i piękny widok na Rynek. Wszystko utrzymane w konwencji retro-futuryzmu, diesel-punku i deco-punku na zasadzie kontrastu uwypukla klasyczny i zabytkowy charakter przestrzeni. Zabytkowe freski w połączeniu z wizjonerskim stylem scenografii, dopełniają myśl przewodnią twórców Pasażu Odkryć „Dzisiaj to wczorajsze jutro”.

Drugie piętro zajmuje pięć pracowni, które swoją tematyką nawiązują do postaci związanych z Tarnowem; są to pracownie: astronomiczna (Michał Heller), hi-tech (Jan Studniarski), ogólnorozwojowa (Aniela Piszowa), techniczna (Jan Szczepanik), przyrodniczo-chemiczna (Karol Olszewski). Samodzielne tworzenie w pracowniach umożliwi gościom dużą swobodę działań. W indywidualnym odkrywaniu pomagać będą wysokiej klasy urządzenia np.: planetarium, dygestorium, drukarki 3D, obrabiarki, narzędzia, programy komputerowe itp.

Wszystkie przestrzenie połączone są wygodnymi klatkami schodowymi, korytarzami z interaktywnymi prezentacjami oraz windą. Gości prowadzi będą postaci z ruchomych obrazów umieszczonych w przejściach i salach wystawowych.

- *Wydawać by się mogło, że osiągnęliśmy już tak wiele, ale wciąż dążymy do nowych rozwiązań. odkryć, tworzymy wynalazki, aktualizacje, które mają poprawić jakość życia. W pogoni za nowym pamiętajmy jednak, by nie zgubić człowieka i jego twórczości, mających wartość samą w sobie. Dlatego znakiem Pasażu Odkryć jest Trójkąt Penrose'a - figura niemożliwa, symbolizująca niezwykłość ludzkich możliwości - podsumowuje Agnieszka Kawa, zastępczyni prezydenta Tarnowa*

Uczestnikom zajęć towarzyszyć będzie profesjonalna kadra edukatorów, która o Pasażu Odkryć mówi tak: - *To miejsce dla wybitnych marzycieli, których pomysły na pierwszy rzut oka wydają się niemożliwe. Pod opieką profesjonalnych edukatorów, w znakomicie wyposażonych pracowniach spróbują zrealizować swoje teorie. Kto wie, może któregoś z dzieciaków zostanie genialnym inżynierem na miarę Elona Muska. Będzie to miejsce odkrywania, ale i poszukiwania odpowiedzi na wielkie i poważne pytania. Każdy gość będzie mógł odkryć, jak zapal twórczy i wiedzę przekuć w działanie. Wiedza przekazywana będzie w sposób przystępny, często w formie zabawy, będzie łatwiej przyswajalna. Oko, ucho i dotyk pozwolą zobaczyć, usłyszeć i odczuć fantastyczne zjawiska jakie zachodzą w przyrodzie i we wszechświecie. Np. zajęcia w pracowni hi-tech pozwolą najmłodszym wejść w świat robotyki. Dzieci odkryją podstawy kodowania, programowania i myślenia algorytmicznego, a na kreatywnych zajęciach zobaczą, jak stosować poznane umiejętności w praktyce.*

Pasaż Odkryć powstał dzięki programowi Nowe Przestrzenie Zdarzeń, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Całkowity koszt remontu i modernizacji kamienicy przy Ryнку 4 wyniósł 9 mln 542 tys. zł, w tym roboty konserwatorskie przy polichromiach kosztowały blisko 1,5 mln zł. Koszt wyposażenia Pasażu Odkryć to ok. 5 mln zł. Na inwestycję miasto dostało ponad 4,5 mln zł dofinansowania z Unii Europejskiej i budżetu państwa.

K

Osobowość niezwykła Aniela Piszowa

Wielka miłośniczka Tarnowa, jego historii i zabytków. Urodziła się i wychowała we Lwowie. Jej ojciec, Walenty Hodak, był dyrektorem lwowskiej drukarni Pillerów. Ona sama była nauczycielką i uczyła we lwowskiej Szkole Ludowej św. Elżbiety. W roku 1888 wyszła za mąż za Józefa Piszę, właściciela drukarni w Tarnowie. Przeprowadziła się do Tarnowa i tak zaczęła się jej kariera. Józef Pisz też nie był rodowitym tarnowianinem. Urodził się w Dukli, a z Tarnowem związał się w roku 1879, kiedy to nabył drukarnię Władysława Angelusa i osiadł w mieście. Nie była to jego pierwsza drukarnia. Jako drukarz i wydawca działał już od roku 1849, kiedy to założył drukarnię w Nowym Sączu. Swoją drukarnię w Tarnowie unowocześnił. Piszowie jako pierwsi wprowadzili do swej drukarni prąd elektryczny i założyli pierwszy w Tar-

nowie telefon. Józef Pisz był energicznym i przedsiębiorczym człowiekiem. W roku 1889 kupił księgarnię Edwarda Mankesa i wkrótce prowadził drukarnię i wydawnictwo, księgarnię, wypożyczalnię książek, sklep z artykułami papierniczymi i biuro ogłoszeń prasowych.

W 1881 roku Józef Pisz założył wydawany do roku 1914 popularny tarnowski tygodnik „Pogoń”. Do niego nawiązuje zresztą niniejsza jednodniówka „WIADOMOŚCI TARNOWSKIE” wydawana przez miasto od 2005 r.

Kiedy w 1907 r. zmarł Józef Pisz, przejęła jego dzieło i z powodzeniem prowadziła ona sama – emancypantka i znana w Tarnowie dama. Na początku z pomocą ojca, ale szybko zorientowała się w zawiłościach prowadzenia oficyny wydawniczej. Uzdolniona literacko, wiele tekstów do wydawanych przez siebie pism tworzyła sama. Do dziś „Pogoń” jest kopalnią wiedzy o Tarnowie z przełomu wieków

XIX i XX. Znajdziemy w niej nie tylko suche informacje, ale i smakowite ploteczki, a nawet skandale. Oczywiście artykuły o historii i zabytkach miasta także, bo też sama Aniela Piszowa była wielką admiratorką tarnowskich zabytków i historii miasta oraz tropicielką jego tajemnic. Można powiedzieć, iż historia Tarnowa stała się pasją jej życia. Właśnie ona w swoim dziele pt. „600-lecie miasta Tarnowa” podjęła temat tajemniczego tunelu wiodącego spod Góry św. Marcina do podziemi tarnowskich. Temat do dzisiaj rozpala wyobraźnię wielu tarnowian. Aniela Piszowa jest także autorką licznych artykułów poświęconych zabytkom i historii Tarnowa oraz pierwszej monografii Starego Cmentarza, którego wartość historyczną i artystyczną dostrzegła jako pierwsza. Aniela Piszowa zmarła w roku 1934 i jest pochowana, wraz z mężem, na Starym Cmentarzu w Tarnowie. Aniela i Józef Piszowie zostali patronami niewielkiego skweru na rogu ul. Panny Marii i Nadbrzeżnej w Tarnowie.

Genialny Jan Szczepanik

13 czerwca 1872 r. Jan Szczepanik przyszedł na świat w domu brata Marianny, Ludwika w Rudnikach k. Mościsk. Temu nieślubnemu dziecku nadano imię Jan i następnego dnia ochrzczono. I taki był początek. Potem dzieciństwo, skromne, bez wielkiego rodzinnego zaplecza. Za sprawą wujostwa Gradowiczów, którzy przejęli nad nim opiekę, przyjaźnił się z synami starosty krośnieńskiego – Jankiem Romelem, późniejszym generałem i Eugeniuszem twórcą kartografii polskiej. W tym koleżeńskim gronie nieco później znalazł się Franek Pík, późniejszy poeta zwany Mirandola i tłumacz, którego ojcem chrzestnym był sam Ignacy Łukasiewicz. Dzięki tej przyjaźni Janek bywał w pracowni Łukasiewicza, miał okazję zobaczyć pola naftowe i urządzenia wiertnicze, co z pewnością rozbudziło jego wyobraźnię. Był chłopcem otwartym na wiedzę. Lubił poznawać świat – ten wokół siebie i ten nieodkryty.

Kiedy 8 listopada 1902 r. żenił się, państwo młodzi zajechali piękną kareta zaprzęzoną

w araby ze stadniny księcia Sanguszków. Wzbudzali podziw urodą i elegancją. W uroczystościach w katedrze uczestniczyła jedynie rodzina ze strony panny młodej. Do pierwszego spotkania przedstawicieli obu rodzin doszło dopiero w 1972 r., w setną rocznicę urodzin „polskiego Edisona”, kiedy to Technikum Włókiennicze w Krośnie otrzymało imię Jana Szczepanika. Wtedy Maria Zboińska, córka wynalazcy spotkała się z krewnymi swego ojca i dowiedziała się o tej skrywanej prawdzie, która dziś raczej nikogo nie dziwi. Krewni spotkali się także w 2003 r., kiedy to Muzeum Okręgowe w Tarnowie i Fundacja im. Jana Szczepanika zorganizowały happening „Powtórne narodziny Jana Szczepanika”. Kolejne spotkanie miało miejsce w 2012 r. w Warszawie podczas otwarcia wystawy poświęconej wynalazcy w 140. rocznicę jego urodzin w Muzeum Nauki i Techniki. Obecny na wystawie prawnuk Jana Szczepanika łudząco przypominał swojego pradziadka. Ostatnie spotkanie miało miejsce w tym roku w Tarnowie, pod-

czas uroczystości jubileuszu 150-lecia urodzin Jana Szczepanika.

Przypomnijmy, że rok 2022 jest ustanowiony Rokiem Jana Szczepanika w Tarnowie – wybitnego naukowca i wynalazcy (uchwała nr LIV/497/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie). W swoim życiu

Szczepanik spotkał wielu wspaniałych ludzi, którzy wycisnęli twórcze piętno na małym Janku i dorosłym genialnym chłopcu z Galicji. Poznał Gabrielę Zapolską, Adama Grzymałę-Siedleckiego, Stanisława Wyspiańskiego, czy Kazimierza Tetmajera.

Był człowiekiem bardzo pracowitym, określano go mianem tytana pracy.

Wielki wynalazca, samouk w dziedzinach mechaniki, elektryki, optyki i chemii, wybitny teoretyk i praktyk, w zakresie tkactwa, fotografii barwnej, filmu barwnego i filmu dźwiękowego, pionier telewizji z życiorysem na scenariuszu na hollywoodzki film. Był celebrytą swoich czasów i patriotą, o czym też warto pamiętać. Dziś może być wzorem dla młodych ludzi.

MOJE HUMANOPOLIS

Jan Głuszak, pseud. Dagarama (ur. 1937 r. w Tarnowie, zm. 13 listopada 2000 r. w Straszynie) architekt - wizjoner przedstawiciel futurizmu, poeta i filozof.

Studiował architekturę na Politechnice Krakowskiej, ale studiów nie ukończył. Przeszkodą był zły stan zdrowia młodego wizjonera. Jeszcze w okresie studiów Jan Głuszak był laureatem licznych nagród za śmiałe projekty futurologiczne. W swoich pracach inspirował się przyrodą, która była skarbnicą uniwersalnych wzorów i rozwiązań. Jego twórcze podróże w głąb wyobraźni, bliskie światu Lema łamały wszelkie ówczesne zasady i kanony. Jego wizje przełożone na papier zwykłą kredką świecową różniły go od klasycznych awangardystów.

W latach siedemdziesiątych pracował w tarnowskiej Spółdzielni Inwalidów Tarnospin, ponieważ trzy lata wcześniej stracił

lewą rękę. W 1975 r. został laureatem nagrody krakowskiej Krytyki Plastycznej za 1974 rok, W tym wyjątkowym gronie znalazł się razem z Marią Pinińską-Bereś, Antonim Haską i Tadeuszem Kantorem. Obecnie Jan Głuszak Dagarama uznawany za jednego z najwybitniejszych twórców polskiej architektury futurologicznej.

Pierwsza wystawa retrospektywna Jana Głuszaka pt. Jan Głuszak „Dagarama” architekt – wizjoner prezentowana była w Muzeum Okręgowym w Tarnowie (2010/2011), a druga „Dagarama. Powrót do przyszłości” w Muzeum Architektury we Wrocławiu w 2011 r. W 2012 r., w ramach projektu „Tarnów. 1000 lat nowoczesności” prezentowana była wystawa prac Jana Głuszaka „Z trudu słońca” w Studiu Edwarda Krasińskiego Instytutu Awangardy. Na fasadzie Muzeum Okręgowego w Tarnowie w 2010 r. umieszczono pamiątkową mosiężną tablicę poświęconą pamięci Jana Głuszaka, przygotowaną przez

BWA w Tarnowie. Płyta ma zainstalowaną wewnątrz grzałkę i utrzymuje stałą temperaturę 37,5 stopnia. Jest swoistym odwzorowaniem stanu podgorączkowego, co ma nawiązywać do rozgorączkowanej wyobraźni cierpiącego na schizofrenię genialnego tarnowskiego wizjonera. W listopadzie 2010 r. miała również miejsce premiera filmu tarnowskiego filmowca i dokumentalisty Bogusława Hynka noszącego tytuł Dagarama.

Karol Olszewski

Urodził się 29 stycznia 1846 r. w Broniszowie Tarnowskim, zmarł 24 marca 1915 r. w Krakowie. Polski fizyk i chemik, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, dwukrotnie nominowany do Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki (1904, 1913) oraz chemii (1913). Pionier kriogeniki, nauki zajmującej się badaniem i wykorzystywaniem właściwości ciał w ekstremalnie niskich temperaturach. Jej poświęcił całe życie. Wraz z wybitnym fizykiem Zygmuntem Wróblewskim jest współautorem skroplenia powietrza, tlenu, azotu i tlenku węgla, a także wyznaczenia wartości krytycznych tych gazów oraz wielu innych.

Absolwent LO w Tarnowie. Studiował chemię i fizykę na UJ (1866–1872), później kształcił się w Heidelbergu. Po powrocie do

Krakowa został docentem, od 1876 r. był profesorem. Kierował Katedrą Chemii Ogólnej, następnie Katedrą Chemii Nieorganicznej. Karol Olszewski wraz z Zygmuntem Wróblewskim dokonali 5 kwietnia 1883 r. (wg innych źródeł 29 marca) pierwszego na świecie skroplenia tlenu, a 13 kwietnia 1883 r. azotu. Ich sukcesem nieco później było także zestalenie dwutlenku węgla i metanolu kaskadowa metodą skraplania gazów. Karol Olszewski w 1895 r. skroplił i zestalił argon, był też pierwszą osobą w Polsce, która wykonała zdjęcie rentgenowskie. Na podstawie doniesień prasowych z 5 stycznia 1896 r. o odkryciu „promieni X” przez Wilhelma Röntgena, Olszewski wraz ze swoimi asystentami, Tadeuszem Estreicherem i Edwardem Drozdowskim, skon-

struował w Zakładzie Chemicznym UJ własny generator promieni rentgenowskich i od 8 do 20 stycznia 1896 r. przeprowadził szereg eksperymentów, uzyskując zdjęcia różnych przedmiotów.

Profesor Olszewski cieszył się bardzo dużym szacunkiem i uznaniem w międzynarodowym środowisku naukowym. Był uznawany za jeden z największych na świecie autorytetów w dziedzinie skraplania gazów. Angielski uczoney William Ramsay tuż przed uzyskaniem nagrody Nobla wysłał mu próbkę helu oraz 30 mg nowo odkrytego przez siebie argonu z prośbą o ich skroplenie. Właściwości tych skroplonych przez polskiego naukowca gazów w następnym roku zbadane zostały przez Królewskie Towarzystwo Naukowe w Londynie.

Ks. prof. Michał Kazimierz Heller

Naukowiec, fizyk teoretyczny, filozof, teolog, prezbiter katolicki, profesor zwyczajny nauk filozoficznych, historyk nauki oraz jej popularyzator. Wykładowca UPJP2 w Krakowie, pomysłodawca, fundator i pierwszy dyrektor Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych, związanego z tą uczelnią i z Uniwersytem Jagiellońskim, członek Papieskiej Akademii Nauk, Polskiej Akademii Umiejętności oraz działającej w jej ramach Komisji Filozofii Nauk.

Urodził się 12 marca 1936 r. w Tarnowie. W 1940 r. został wraz z rodziną wywieziony przez Rosjan na Syberię do wschodniej Jakucji, a w 1944 r. przesiedlony na południe Rosji. Do Polski rodzina Hellerów powróciła w 1946 r. W tym samym roku Michał Heller podjął naukę w IV LO, a w 1953 r. zdał maturę. Ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1959 r. W 1960 r. podjął dalsze studia na Wydziale Filozofii KUL. Tam

też obronił magisterium z filozoficznych interpretacji szczególnej teorii względności Einsteina. W 1966 r. obronił doktorat z kosmologii relatywistycznej i został wykładowcą logiki i filozofii nauki w tarnowskim seminarium, by być jednocześnie wolnym słuchaczem Wydziału Fizyki UJ. Na podstawie rozprawy Zasada Macha w kosmologii relatywistycznej w 1969 r. uzyskał habilitację. Fizykę, filozofię i teologię - wszystkie te dyscypliny ks. prof. Michał Heller zaczął popularyzować w latach 60. tworząc łącznie dziesiątki książek, setki artykułów i publicznych wystąpień. Oprócz Nagrody Templetona i Orderu Orła Białego otrzymał ponad 30 innych wyróżnień polskich i zagranicznych, m.in. za upowszechnianie wiedzy. W 1972 r. został też docentem na Papieskim Wydziale Teologicznym. W 1976 r. wyjechał na Katolicki Uniwersytet w Louvain-la-Neuve w Belgii jako visiting professor – dzięki stypendium zdobytemu przez Karola Wojtyłę. Rok 1980 to stypendium na Catholic University of America w Wa-

szingtonie, a od 1981 r. praca w Watykańskim Obserwatorium Astronomicznym w Castel Gandolfo, by w 1982 r. po raz drugi wyjechać na stypendium naukowe do Louvain-la-Neuve. W 1985 r. ks. Michał Heller został profesorem nadzwyczajnym Wydziału Filozoficznego Papieskiej Akademii Teologicznej. Przebywał także na stypendiach naukowych w Oxfordzie, Cambridge i Leicester i w Bochum. W 1990 r. ks. prof. Heller zostaje profesorem zwyczajnym PAT, a cztery lata później prałatem honorowym Ojca Świętego. W 2000 r. został pierwszym dziekanem Wydziału Teologicznego w Tarnowie, natomiast w 2008 r. jako pierwszy Polak został laureatem Nagrody Templetona, przyznawanej za pokonywanie barier między nauką a religią. Dzięki nagrodzie został fundatorem i dyrektorem Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych (UPJP2-UJ), pod którego auspicjami działa też Copernicus Center Press. W latach 1982–2007 kierował 21 przewodami doktorskimi, głównie z kosmologii i z filozofii nauki. 15 maja 2008 r. ks. prof. Michał Heller otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Miasta Tarnowa.

Jan Władysław Studniarski

Urodził się 21 marca 1876 r. w Szamotułach, zmarł 23 stycznia 1946 r. w Krakowie. Po ukończeniu w 1894 r. Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu studiował w latach 1894–1900 na niemieckich politechnikach w Berlinie, Stuttgarcie i Hanowerze, gdzie 16 stycznia 1902 r. na Oddziale Elektrotechnicznym Wydziału Maszynowego uzyskał dyplom inżyniera elektryka, a w 1905 r. tytuł doktora inżynierii. W lutym 1912 r. objął kierownictwo Kolei Elektrycznej w Tarnowie, a 2 lipca 1914 r. został dyrektorem tarnowskich Miejskich Zakładów Elektrycznych. Formalnie pełnił tę funkcję do roku 1920. Następnie 9 czerwca 1920 r. został mianowany profesorem zwyczaj. elektrotechniki Akademii Górniczej w Krakowie. Na AGH zorganizował od podstaw Zakład Elektrotechniki, przy którym utworzył laboratorium elektrotechniczne. W 1923 r. został członkiem korespondentem Wydziału Nauk Mechanicznych Akademii Nauk Technicznych

w Warszawie. Współtwórca i w latach 1922–1924 drugi w historii rektor Akademii Górniczej w Krakowie.

6 listopada 1939 r. w ramach Sonderaktion Krakau, wraz z innymi profesorami krakowskich uczelni, został uwięziony przez gestapo i przewieziony do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen. Zwolniony 8 lutego 1940 r. z grupą najstarszych profesorów. Po powrocie do Krakowa wykładał w oficjalnie działającej dwuletniej Państwowej Szkole Technicznej Górniczo-Hutniczo-Mierniczej. Dodatkowo pracował w oddziale elektrotechnicznym Zakładów Badań Materiałów, od stycznia 1943 r. był kierownikiem jego laboratorium. Po zakończeniu okupacji niemieckiej i wznowieniu na początku 1945 r. działalności AGH objął 1 czerwca 1945 r. Katedrę Elektrotechniki i przywrócił działalność jej Zakładu. Wraz z pracownikami wspomagał uruchamianie zakładów przemysłowe w zakresie cechowania i poprawnego działania elektronicznych urządzeń pomiarowych. Zmarł 23 stycznia 1946 r. w Krakowie.

Pasaż Odkryć
Centrum Nauki i Techniki
Rynek 4 Tarnów

Godziny otwarcia
wtorek – piątek
godz. 9.00-19.00
sobota – niedziela
godz. 10.00-18.00
tel.: 14 688 88 86

e-mail: biuro@pasazodkryc.pl